

* * *

ולאחרונה, מעשה בפדיון הבן אהרי שלש שנים, שספר לי הלמידו היקר מחיפה במכתבו האחרון.

בעירנו, כלומר בחיפה, גר זוג צעיר שבאו מרו-

סיה הסוביטית, ונולדו להם בן אחד ושתי בנות, ואולם האב לא רצה לפדות את בנו הבכור בזמנו

כפי תורתנו הקדושה, עברו שלש שנים והוריו האם

עשו מריבה ומחלוקת כל היסן והאב לא שמע להם

וטען כי איננו דתי ואינו מאמין בתורה וכו', לפני

עלשה שבועות נולדה לו בת ולא רצה לקרוא לה

שם יהודי כי אם רוסית נוסח מוסקבה... ובשעה שהיה

עסוק בבחו החדשה הובילו הזקן וחזקתה את נכדו

דבכורה, בן שלש שנים, אספו מנין יהודים ועשו

"פדיון הבן" ומשתה ושמתה כדת, בלא ידיעת האב

ד"רוסי". ואולם, לאחר שמסרו לכהן את המשתה הסלעים

(מאה גרא"י), אמר זה האחרון: את תטאו אני

ניזכר והריני מודה ומתוודה לפניכם כי כהונתי כבר

נכסלה... כמה? לפני כמה שנים נהתי גטי-פטורין

לאשתי בירושלים אצל ה"צ ואהרי עבור חצי שנה

לקחתי חזרה את גרושהי, כמובן בלא תופה

וקידושיין... מהרו הזקנים והביאו כהן כשר וטהור, חלוץ

ראדיו ואין איורונים ולא אל-תומים..

נכנסה רשל אל פקיד התחנה ושאלה מאתו אם

הגיע אליו מכתב על שמה מפריז.

— כן, מאדאם! זונה הפקיד, יש מכתב על שם

הגברת רשל ואולם לא אוכל למסרו לידך טרם תגישו

לפני תעודות זהות... ואולם רשל שכחה את גירותיה ותעודותיה

בעיר. — אהל אני רשל... קראת המזמרת הגדו-

דה בזעת. — אפשר מאד, ענתה הפקיד בניחותא, אבל אני

פקיד ועלי למלא את חובותי שקבלתי לכלי למסר

את המכתב כי אם לידו רשל עצמה נגד תעודת זהות...

אבל אם אמנם רשל את, תשירו לפנינו ממוטב

שיריך וזה יהיה לי האות אם אמנם יודעת את לשיר

וקולך ערב ואמסור לך את המכתב. נודעיתה המזמרת ועקקה בהתמרמרות:

— מה? רוצה הנך שאשיר לפניך? אני

ריכל, אשר מלכים ורוזנים יכרעו לפניך בך? ... גם

נפוליון בכבודו וכעצמו לא תמיד יזכה להוציא

שירה מפיו... ואתה הפקיד הקטן מעוז לה"ש זאת

כמיני? — אמנם כן, ענתה הפקיד, שם בפריז נפוליון

הוא המלך וכאן בתחנה הקטנה — אני המלך... בקיצור — מסיימת רשל בזכרונותיה — היא

שחיה נוסעת לא לירושלים כי...

וכאן הפסיקה מבקרי-הכרטיסים ודרש ממנה את

כרטיסה. הציץ בו ושאל:

— לאן את נוסעת? — לירושלים.

— לא, גברתי, את נוסעת לחדרה... צתוק אדיר פרץ מפיו הקהל, וגם היא צהקה מרוב

צער... — אוי ואבוי לי, היא אומרת מתוך יאוש, אתה

אני באה? ומה אעשה עם האשה שאני מובילה

עמי לירושלמה ותיום ערב שבת בעולם?

אלא שהקב"ה מקדים רפואה למכה: ברא גיה-

נום וברא תבליון, ברא תחנת לוד וגם תחנת ראסי-אל-

עין, שממנה נוסעים דרך פ"ת לת"א בתחנת

גרוש ומת"א לירושלים בעשרת גרוש — קימוץ

כסף וקימוץ זמן... וכשירדה הצעירה, המורה דרך עם "סנדלר

האשה" שלה בתחנת ראסי-אל-עין צעק אחריה צעיר

לין: ו... השגיחי חוטב אם המכונית שלך נוסעת באמת

לת"א או לחדרה? ... למזלה, שכת מבקר הכרטיסים הטרון לדרש

מימנה מחיר כפול בעד נסיעת שתיהן חזרה מלוד

לראסי-אל-עין. כשיש מזל! ...

וכשקראתי ב"דאר היום" את המעשה בכנורי

להלון ולקרא על השלטים את שמות התחנות בשלש

השפות, אחד מקרא ושנים הרגום... ויכול אני לברך מקרב ולב את מנהל הרכבת

בחיפה על התיקונים שנעשו סו"ם בשלטים שבין חיפה

ללוד ועל הקדמה הגדולה שמצאתי בכתוב האנגלי

ובפירוש השפות ה"נייטיבס". הנה, למשל, נעלמו בתחנת "זכרון יעקב" שני

הנאהבים "זאקאריה ויעקוב" ובמקומם הופיע גם

בערבית: "זכרון יעקב"; גם ה"קודיואירח"

האנגלית נתחלפה ל"חדרה" באותיות לטיניות, ורק

קלוקל אחד נשאר בקלקולית... במקום "קלקולית התחנה", שתרגמו בלשנו

הרכבת, על משקל "קלקוליה סטיושן" באנגלית, יש

להפך את היוצרות ולכתב פשוט: "תחנת קל-

קולית" וכתגיתין כר" ושמעאל: "מחאסאת

אל-קלקולית" ולא להיפך! וכאן רוצה אני למשך את תשומת לב חוקרי

העתיקות בארצנו לשלט המופיע בתחנת לוד: "לוד

דצטלכו ת". כנראה, שתחנה זו, זמנה עוד מימינו

נוסעי ה צ ל כ... ואולם, איני יכול, לצערי לברך את הנהלת הרי-

כבת, שהיא מרשה לחוביל את האסירים בכבלי-ברזל

יחד עם הנוסעים במחלקה השלישית, יש, לדעתי

להרחיק ולהבדיל את האומללים האלה לכל יתקלקלו

הלילה מחנוסעים בשלישית ובשאר המחלקות — בלי

שלישית... ובצאתי מתחנת לוד בדרך לחיפה נלוחה אלינו

צעירה אחת בעלת שער צהוב וקצר ועיני חתול, טפוס

של גיורה רוסית, ישבה על יד החלון... השתעממתי.

זוהי נסיעתה הראשונה — היא אומרת —

מתדרה לירושלים, ובכ"ז מצאה את הדרך כה "מוגור-

טנית", כה — הדגונית... הדרך מלוד לירושלים, מתאוננת היא לפני

שכנתה, דומה ממש לדרך אל לוד, אותם חכמיו, יחום העצים וגם אותן התחנות... היא יכולת להשגשג

החלון ולקרא על השלטים את שמות התחנות בשלש

השפות, אחד מקרא ושנים הרגום... ויכול אני לברך מקרב ולב את מנהל הרכבת

בחיפה על התיקונים שנעשו סו"ם בשלטים שבין חיפה

ללוד ועל הקדמה הגדולה שמצאתי בכתוב האנגלי

ובפירוש השפות ה"נייטיבס". הנה, למשל, נעלמו בתחנת "זכרון יעקב" שני

הנאהבים "זאקאריה ויעקוב" ובמקומם הופיע גם

בערבית: "זכרון יעקב"; גם ה"קודיואירח"

האנגלית נתחלפה ל"חדרה" באותיות לטיניות, ורק

קלוקל אחד נשאר בקלקולית... במקום "קלקולית התחנה", שתרגמו בלשנו

הרכבת, על משקל "קלקוליה סטיושן" באנגלית, יש

להפך את היוצרות ולכתב פשוט: "תחנת קל-

קולית" וכתגיתין כר" ושמעאל: "מחאסאת

אל-קלקולית" ולא להיפך! וכאן רוצה אני למשך את תשומת לב חוקרי

העתיקות בארצנו לשלט המופיע בתחנת לוד: "לוד

דצטלכו ת". כנראה, שתחנה זו, זמנה עוד מימינו

נוסעי ה צ ל כ... ואולם, איני יכול, לצערי לברך את הנהלת הרי-

כבת, שהיא מרשה לחוביל את האסירים בכבלי-ברזל

יחד עם הנוסעים במחלקה השלישית, יש, לדעתי

להרחיק ולהבדיל את האומללים האלה לכל יתקלקלו

הלילה מחנוסעים בשלישית ובשאר המחלקות — בלי

שלישית... ובצאתי מתחנת לוד בדרך לחיפה נלוחה אלינו

צעירה אחת בעלת שער צהוב וקצר ועיני חתול, טפוס

של גיורה רוסית, ישבה על יד החלון... השתעממתי.

זוהי נסיעתה הראשונה — היא אומרת —

מתדרה לירושלים, ובכ"ז מצאה את הדרך כה "מוגור-

טנית", כה — הדגונית... הדרך מלוד לירושלים, מתאוננת היא לפני

שכנתה, דומה ממש לדרך אל לוד, אותם חכמיו, יחום העצים וגם אותן התחנות... היא יכולת להשגשג

אמר עזמות

בוקש מ י לם לישב בשלוח בדירתו הנאה

אשר בתלפיות וקפץ עליו רוגזם של עניי ירושלים.

כידוע, בכל ערב שבת באים הקבצנים מן העיר

לתלפיות ופושטים כילק על כל השכונת האביזנים

הזורים על פתחיהם של ה"גבירים", דופקים בכת

מפנים ומאחור ו ת ו ב ע י ם נדכה כאילו היא

ת ו כ ה, ואינם פוסתים, כמובן על ביתו של

מילס. מה עשה מילס? הלך ונתן בידו הנערה חמשי-

רהת מטבע על עשרה גרוש נדכו להתלפיה

למעות קטנות ולחלקן בערב-שבת קדש בין העניים,

כי עפ"י ה"מפקד" שלו מצא שסכום זה מספיק ליום

אחד. הריחו הקבצנים את הענין והתחילו באים

בהמון, וביום הששי יצאה אליהם הנערה המשרתת

והלקה כיניהם את הכסף למו עשרה, "מילס", למו

חמישה ולמי שנים עד אשר נגמר "התקציב".

לאחרונה באו שניו קבצנים ידועים אבל העוזרת

לא נפנתה עליהם כי כלתה פרומת מן הכיס. התחילו

דופקים על הרלת בתוצפת.

— הארון והגברת אוכלים עכשיו, נסתה המשי-

רתת להסבור להם, ואולם הם נדחקו אל הבית ונכנסו

ישר לחדר האוכל, מצאו את בעל הבית ואשתו שהם

מוסוכים אל השלחן ותהחילו תובעים מהם את נדבתם

בקול רם:

— איזה מין יהודי אתה? טענו אל מילס

בתוך רוגזו, הגב" מילס, שהיא יודעת קצת גרמנית תרגמה

את דבריהם לבעלה, והוא אסף את כל אוצר מליון

העבריות ואמר:

— אני לא יהודי... השלט ב"לשון קדש"?

— ואם אינך יהודי, טענו הם, ה מ ז ו ז ח

למה?

מדי שכתו ברכבת אוהב אני להוציא את ראשי מבעד